

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีอยุธยา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยศรีอยุธยาใน 5 ด้าน ได้แก่ วัตถุประสงค์ของวิชา เนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการและการวัดและประเมินผล และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จากการศึกษาวิจัยสรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2529 ในมหาวิทยาลัยศรีอยุธยาจากวิทยาลัยครู 5 แห่ง แห่งละ 70 คนเท่ากัน รวมตัวอย่างประชากร 350 คน นักศึกษาส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 58.57 เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตร 2 ปี ร้อยละ 65.43 เป็นนักศึกษาหญิง และร้อยละ 46.29 มีอายุระหว่าง 21-25 ปี นักศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 69.43 ได้แสดงความคิดเห็นว่าอยากเรียนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมาก นักศึกษาร้อยละ 30.57 ไม่แน่ใจว่าอยากเรียนหรือไม่ ไม่มีนักศึกษาคนใดตอบว่าไม่สนใจในวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 37.43 มีความคิดเห็นว่าการจัดวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นประเภทวิชาเอก-โท (เลือก) รองลงมาคือร้อยละ 33.71 เห็นว่าการจัดเป็นวิชาเอก-โท (บังคับ) และร้อยละ 28.86 เห็นว่าการจัดเป็นวิชาพื้นฐาน (บังคับ)

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน

2.1 ด้านวัตถุประสงค์ของวิชา นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในด้านวัตถุประสงค์ของวิชา โดยส่วนรวมในระดับเห็นด้วยมากกับวัตถุประสงค์ว่าควรมีลักษณะเช่นที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของนักศึกษาใน

ประเด็นต่าง ๆ เป็นรายชื่อ พบว่าข้อที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากกว่าควรมีลักษณะเช่นที่ระบุไว้ เมื่อจัดลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยปรากฏดังนี้คือ วัตถุประสงค์ของวิชาที่กำหนดให้ เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น ให้มีความสำนึกในหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ให้มีความรู้ ความเข้าใจในประวัติความเป็นมาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่น ให้สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม ให้เข้าใจปัญหาของท้องถิ่นในปัจจุบัน และสามารถวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหานั้นเป็นผลสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นนั้น ตลอดจนเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาได้ ส่วนวัตถุประสงค์ข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางว่าควรมีลักษณะเช่นที่ระบุไว้เพียงข้อเดียว คือข้อที่ ๖ ให้มีความสามารถแสวงหาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นด้วยวิธีการของนักประวัติศาสตร์ (Historical Method) หรือกระบวนการสืบสอบ (Inquiry Method)

2.2 ด้านเนื้อหาวิชา นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในด้านเนื้อหาวิชาโดยส่วนรวมในระดับเห็นด้วยมากกว่าควรมีลักษณะเช่นที่ระบุไว้ และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยมากกว่าควรมีลักษณะเช่นที่ระบุไว้ ซึ่งจัดตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยปรากฏดังนี้คือ เนื้อหาวิชาที่กำหนดขอบข่ายให้ศึกษาปัญหาของท้องถิ่นในปัจจุบันและวิธีการแก้ปัญหา ความสำคัญและคุณค่าของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประวัติและความสำคัญของสถานที่สำคัญและความสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น ประวัติและความสำคัญของโบราณวัตถุ โบราณสถาน แหล่งชุมชนและเมืองโบราณ กับความสัมพันธ์ที่มีต่อชุมชนปัจจุบัน พัฒนาการสำคัญของท้องถิ่นด้านสังคมและวัฒนธรรม พัฒนาการสำคัญของท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ ข้อเสนอเทศในหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น คำานาน จารึก ใบลาน สมุดข่อย พงสาวดาร บันทึก จดหมายเหตุ ใบบอก สารตรา วรรณคดี เอกสารราชการ และนักศึกษามีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยปานกลางเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาว่าควรมีลักษณะเช่นที่ระบุไว้เพียงข้อเดียวคือ เรื่องการอพยพตั้งถิ่นฐาน ตลอดจนวิถีชีวิตของชนกลุ่มน้อย

2.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ในด้านกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากกว่าควรปฏิบัติเช่นที่ระบุไว้ และเมื่อพิจารณารายละเอียดของความคิดเห็นเป็นรายข้อพบว่าข้อที่นักศึกษา

ส่วนใหญ่เห็นด้วยมากกว่าควรปฏิบัติเช่นนั้น ได้แก่ การให้อาจารย์ผู้สอนบรรยายและเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามหรืออภิปรายแสดงความคิดเห็น การสำรวจชุมชนและออกฝึกปฏิบัติภาคสนามในท้องถิ่น การจัดทัศนศึกษา (Field-Trip) การเชิญวิทยากรมาบรรยายและให้นักศึกษาซักถาม การให้นักศึกษามีบทบาทเข้าร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น เช่น การอนุรักษ์และพัฒนาโบราณสถาน โบราณวัตถุ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมร่วมงานมหกรรมงานประเพณีท้องถิ่น อาจารย์ผู้สอนบรรยายโดยใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ประกอบ อาจารย์ผู้สอนและนักเรียนร่วมกันวางแผนการเรียนการสอน การจัดนิทรรศการประกอบการเรียนการสอน การให้วิเคราะห์ปัญหาปัจจุบันของท้องถิ่น การจัดกิจกรรมด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) และการให้ร่วมจัดสถานที่เป็นห้องสมุดหรือพิพิธภัณฑ์รวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยปานกลางว่าควรปฏิบัติเช่นที่ระบุไว้ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้วางแผนการเรียนการสอนแต่เพียงผู้เดียว การเรียนการสอนวิธีสืบสอบ (Inquiry Method) การเรียนการสอนด้วยวิธีมอบหมายงานให้ปฏิบัติด้วยตนเอง (Student Performance Method) การจัดกิจกรรมด้วยวิธีให้แสดงบทบาทสมมติ (Role Play) และการจัดกิจกรรมด้วยวิธีให้มีการอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) ตามลำดับ

2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยส่วนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อว่าควรปฏิบัติเช่นที่ระบุไว้ และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายข้อ ก็ปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยระดับมากในข้อต่อไปนี้ ซึ่งจัดตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ การใช้สถานที่จริง วัตถุของจริง ภาพยนตร์ สไลด์และเครื่องฉาย พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น เทปโทรทัศน์ และเครื่องฉายวิดีโอเทป แผนที่ เอกสารสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ วารสาร ห้องสมุด แหล่งวิทยาการในชุมชนทั้งประเภทสถานที่และบุคคล แผ่นโปสเตอร์และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ รายการโทรทัศน์ การสาธิต แผนภูมิ แผนที่ รูปถ่าย ภาพชุด ชุดการสอน หุ่นจำลอง เทปบันทึกเสียงและเครื่องบันทึกเสียง และการใช้รายการวิทยุ

2.5 ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ด้านการวัดและประเมินผลโดยส่วนรวมในระดับเห็นด้วยมากกว่าควรปฏิบัติเช่นที่ระบุไว้ และเมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วย

มากกว่าควรปฏิบัติ เช่นที่ระบุไว้ เมื่อจัดลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ อาจารย์ผู้สอนแจ้งผลการทดสอบทุกครั้งให้นักศึกษาได้ทราบ อาจารย์แจ้งให้นักศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน มีการทดสอบความรู้พื้นฐานก่อนเรียน มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจเป็นระยะระหว่างภาคเรียน วัดและประเมินผลจากการทำข้อทดสอบและจากการพิจารณาคุณค่าของผลงานที่ปฏิบัติร่วมกัน วัดความสามารถในด้านความคิด ความเข้าใจ และสติปัญญา (Cognitive Domain) วัดและประเมินผลจากการพิจารณาคุณค่าของผลงานด้านต่าง ๆ ที่มอบหมายให้ปฏิบัติ วัดความสามารถในด้านทักษะและการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ (Psychomotor Domain) วัดความสามารถในด้านเจตคติ (Affective Domain) ประเมินผลจากผลการทดสอบระหว่างปลายภาคเรียนกับผลตอนปลายภาคเรียนรวมกัน วัดและประเมินผลโดยใช้วัตถุประสงค์การเรียนการสอนเป็นหลัก สำหรับประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลางว่าควรปฏิบัติ เช่นที่ระบุไว้คือการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเฉพาะตอนปลายภาคเรียน และการวัดและประเมินผลจากการทำข้อทดสอบแบบอัตนัยตามลำดับ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักศึกษาสหวิทยาลัยศรีอยุธยา ในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน จัดตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

3.1 ด้านวัตถุประสงค์

3.1.1 ควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอนชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้

3.1.2 ควรกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพที่มีปรากฏอยู่

ในท้องถิ่น

3.1.3 ควรให้เกิดความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงด้านต่าง ๆ ในท้องถิ่น และสามารถนำไปปฏิบัติใช้กับสถานการณ์จำลองของท้องถิ่นได้

3.1.4 ควรให้ยอมรับคุณค่าของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นและสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

3.1.5 ควรให้รู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของตนไว้เป็นพื้นฐานบ้างพอสมควร และให้รู้จักการอนุรักษ์โบราณสถานโบราณวัตถุ ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นไว้

3.1.6 ควรให้สามารถวิเคราะห์วิวัฒนาการด้านต่าง ๆ ของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้ถูกต้อง

3.1.7 ควรให้รู้วิธีการใช้หลักฐานในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ ให้มีการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ อย่างลึกซึ้ง ให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจต่อมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น และให้นักศึกษาหรือบุคคลที่สนใจประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอนด้วย

3.2 ด้านเนื้อหาวิชา

3.2.1 ควรศึกษาเนื้อหาที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้

3.2.2 ควรเน้นเฉพาะเนื้อหาด้านสำคัญที่มีปรากฏอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลักจากหลักฐานหลายประเภท

3.2.3 ควรศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นให้ครอบคลุมเรื่องสำคัญให้มากที่สุด

3.2.4 ควรให้มีการศึกษาข้อมูลสำคัญในท้องถิ่นแต่ละเรื่องอย่างละเอียดลึกซึ้ง

3.2.5 ควรให้มีการเรียนการสอนเนื้อหาที่ยากง่ายเหมาะสมต่อเวลาและสอดคล้องความสนใจของผู้เรียน

3.2.6 ควรให้ศึกษาประวัติศาสตร์ทุกเรื่องในท้องถิ่นเป็นพื้นฐานตั้งแต่การเริ่มก่อตั้งเป็นชุมชนจนถึงปัจจุบัน เนื้อหาวิชาแต่ละเรื่องขอบข่ายไม่ควรกว้างเกินไปหรือเลือกเรียนเป็นเรื่อง ๆ เฉพาะที่สำคัญ

3.2.7 เนื้อหาวิชาควรมีความชัดเจนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และสามารถจัดการเรียนการสอนได้ ควรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อท้องถิ่นด้านเศรษฐกิจ และสังคม และควรให้ศึกษาวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่นจากหลักด้านมุขปาฐะและอมุขปาฐะไว้

3.3 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.1 ควรนำทัศนศึกษาแหล่งข้อมูลจริง สถานที่จริง หรือของจริง

3.3.2 ควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ แบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์

3.3.3 ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

3.3.4 ควรให้นักศึกษาออกฝึกปฏิบัติภาคสนามให้เกิดทักษะ

3.3.5 ควรให้ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแล้วนำผลมาสังเคราะห์หรืออภิปรายกลุ่ม

- 3.3.6 ควรมอบหมายให้ศึกษาค้นคว้าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นตามความสนใจ แล้วนำผลงานมาเสนอในรูปแบบ อภิปราย รายงาน หรือจัดนิทรรศการ
- 3.3.7 ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวข้องอย่างอิสระ
- 3.3.8 ควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์หาข้อเท็จจริงเพื่อให้มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาการ
- 3.3.9 ควรกระตุ้นความสนใจให้เห็นคุณค่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ด้วยสื่อการสอนและกิจกรรมหลาย ๆ แบบ
- 3.3.10 ควร เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ผู้สนใจและวิทยากรในแหล่งชุมชน มาร่วมกันเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้กว้างขวางขึ้น
- 3.4 ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ
- 3.4.1 ควรให้ใช้สถานที่จริง ของจริงหรือแหล่งวิทยาการในชุมชน
- 3.4.2 ควรใช้สื่อการสอนที่จำเป็นให้เพียงพอต่อการนำไปใช้
- 3.4.3 ควรใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่างประกอบกันตามความเหมาะสม
- 3.4.4 ควรใช้รูปภาพ สไลด์ หรือเทปโทรทัศน์บันทึกภาพ
- 3.4.5 ควรใช้รายการโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ประกอบ
- 3.4.6 ควรใช้แผนที่ แผนภูมิ หุ่นจำลอง เอกสารสิ่งพิมพ์
- 3.4.7 ควรให้ได้ฟังการรายงานผลงานและชมนิทรรศการประกอบ
- 3.5 ด้านการวัดและประเมินผล
- 3.5.1 ควรประเมินผลเป็นระยะเพื่อกระตุ้นความสนใจระหว่างภาคเรียน
- 3.5.2 ควรประเมินผลจากข้อทดสอบหลายแบบตามความเหมาะสมและรวมผลจากงานปฏิบัติด้วย
- 3.5.3 ควรประเมินผลโดยพิจารณาจากคุณค่าของผลงานที่มอบหมายให้ปฏิบัติและการปฏิบัติภาคสนาม
- 3.5.4 ควรประเมินผลพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะ
- 3.5.5 ควรประเมินผลทั้งก่อนและภายหลังการเรียนการสอน

- ที่กำหนดไว้
- 3.5.7 ควรใช้ข้อทดสอบเฉพาะแบบอัตนัยและประเมินผลตามวัตถุประสงค์
- 3.5.8 ผู้สอนควรแจ้งหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลและแจ้งผลให้ทราบเป็นระยะทุกครั้ง
- 3.5.9 ควรใช้ข้อทดสอบเฉพาะแบบปรนัย
- 3.5.10 ควรจัดเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักศึกษาในวิทยาลัยศรีอยุธยา" ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ของวิชา ผลการวิจัยนี้พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษาเห็นด้วยระดับมากกับวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นว่าควรมีลักษณะ เช่นที่ระบุไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยมากกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ มีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น โดยเป็นข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิตสูงสุด ($\bar{x} = 4.33$) ข้อที่นักศึกษามีความคิดเห็นที่เห็นด้วยมากว่าควรมีลักษณะ เช่นที่ระบุไว้ เป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ ได้แก่ ให้เกิดความสำนึกในหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน ให้มีความรู้ความเข้าใจในประวัติความเป็นมาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ของท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม การที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากในการกำหนดวัตถุประสงค์ของวิชาตามลักษณะหัวข้อที่ระบุดังกล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรของวิทยาลัยควรจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์เหล่านี้ไว้เป็นหลักของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นคุณค่าของการเรียนวิชานี้ ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของนักศึกษาที่ได้พบจากการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของนักศึกษาและนักประวัติศาสตร์หลายท่าน เช่น โทมัส อะลอยซิอุส มัลลอย (Thomas Aloysius Malloy 1982:10 22-A) ซึ่งชี้ให้เห็นคุณค่าของวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นว่า การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นทำให้เกิดทักษะ

การแสวงหาความรู้ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น ให้อัจฉริยะทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ช่วยให้เกิดความรักความผูกพันต่อท้องถิ่นและนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นของตนต่อไปและ

เอส เค คอชฮาร์ (S.K. Kochhar 1976 : 50-56) ซึ่งได้เน้นวัตถุประสงค์การสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจะทำให้นักเรียนเกิดความรัก ความภูมิใจ ในมรดกทางวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษสร้างสมไว้ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของ โรเบิร์ต ดัช (Robert Douch 1970 : 107-113) ที่เห็นว่า เป้าหมายหลักในการเรียนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นนั้น ต้องการให้ผู้เรียนรู้ความเป็นมาของท้องถิ่น และสามารถนำความรู้ด้านนั้นมาใช้ได้อย่างเหมาะสม

ในปัจจุบัน ส่วนเรื่องที่น่าสนใจเห็นด้วยในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิตเท่ากับ 3.51 คือวัตถุประสงค์ข้อที่ว่า ให้ความสามารถแสวงหาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ (Historical Method) หรือกระบวนการสืบสอบ (Inquiry Method) การที่นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อวัตถุประสงค์ข้อนี้ระดับปานกลางคงเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่อาจจะยังไม่เข้าใจว่าการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้ได้ผลดีนั้นสามารถทำได้หลายวิธี และสิ่งที่ยอมรับกันว่าให้ผลอย่างมากวิธีหนึ่งคือวิธีการของนักประวัติศาสตร์หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ได้อย่างดีต่อไปในอนาคต ซึ่งนักการศึกษาอเมริกันได้เน้นความสำคัญมาก ดังที่ เลียนวาร์ด เอช คลาร์ก (Leonard H. Clark 1973 : 179) กล่าวว่า "เป้าหมายการสอนวิชาประวัติศาสตร์ต้องสอนให้นักเรียนมีความคิดทางประวัติศาสตร์ให้อัจฉริยะใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เพื่อให้เข้าใจโครงสร้างของประวัติศาสตร์เป็นการนำคติมาศึกษาเพื่อประโยชน์ในปัจจุบันและอนาคต" การให้นักศึกษาสามารถใช้วิธีการของนักประวัติศาสตร์หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์จะทำให้เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ข้อเท็จจริงที่คนทั่วไปยอมรับได้ และสามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ดังที่ ไบรอน จี แมชชีเยลลาส (Byron G. Massialas 1961 : 1530-A) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่เรียนแบบวิธีการทางวิทยาศาสตร์ย่อมมีความสามารถในการใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถอภิปราย วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่า การที่นักศึกษายังไม่เข้าใจการใช้วิธีการของนักประวัติศาสตร์หรือกระบวนการสืบสอบในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอาจเป็นเพราะนักศึกษาคุ่นเคยกับการเรียนการสอนโดยการฟังการบรรยายความรู้จากอาจารย์ผู้สอนเป็นส่วนใหญ่ ดังผลการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า วิธีการสอนที่

นักศึกษาเห็นด้วยมากกว่าผู้สอนควรปฏิบัติเช่นที่ระบุคือ การสอนแบบบรรยายและเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามหรืออภิปรายแสดงความคิดเห็น ($\bar{x} = 4.36$) แต่ผลงานวิจัยของสมประสงค์ น่วมบุญลือ (2516 : 291-299) พบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยายให้มีการค้นคว้าซักถามบ้าง โดยยึดเนื้อหาในหลักสูตรเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา เพ็องวิวัฒน์ (2519 : 70-78) ที่พบว่า นักศึกษาไม่เห็นความสำคัญในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพราะนักศึกษาขาดการฝึกฝนทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ยิ่งกว่านั้นนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรของการวิจัยนี้ยังได้ เสนอแนะให้กำหนดวัตถุประสงค์ของวิชาให้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ และยังได้เน้นในเรื่องการสอนให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งแสดงว่านักศึกษามีความรู้และเจตคติที่ถูกต้องต่อการ เรียนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

2. ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ผลการวิจัยนี้พบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษาเห็นด้วยระดับมากกว่าควรมีลักษณะเช่นที่ระบุ และ เมื่อพิจารณาเนื้อหาวิชาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยระดับมากกับเนื้อหาวิชา ข้อที่ระบุว่าให้มีการเรียนการสอน ปัญหาของท้องถิ่นในปัจจุบันและวิธีการแก้ปัญหาซึ่งเป็นข้อความที่มีค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิตสูงสุด ($\bar{x} = 4.27$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษามีความเข้าใจดีว่าสภาพของท้องถิ่นที่ปรากฏในแต่ละท้องถิ่นในปัจจุบันย่อมเกี่ยวเนื่องกับอดีตอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน การทำความเข้าใจปัญหาปัจจุบันก็คือ ต้องเข้าไปศึกษาถึงอดีตด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ร่องรอยของอดีตจะปรากฏในรูปของหลักฐานด้านต่าง ๆ เมื่อทำการศึกษาเข้าใจแล้วจะสามารถเชื่อมโยงเรื่องราวเข้าด้วยกันได้ ทำให้เข้าใจปัจจุบันและเป็นแนวทางเพื่อแก้ปัญหาได้ ดังที่ รอดนีย์ เอฟ เอลเลน (Rodney F. Allen 1967 : 291-293) ได้แนะนำการศึกษาเรื่องราวในประวัติศาสตร์ว่าคือการเรียนถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต เพื่อนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์เหตุการณ์ในปัจจุบัน ดังนั้นเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจึงควรบรรจุเรื่องที่เป็นปัญหาของท้องถิ่นในปัจจุบันไว้ เพื่อให้นักศึกษาได้วิเคราะห์เปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในอดีตด้วยข้อที่นักศึกษาเห็นด้วยระดับมาก ลำดับรองลงมาคือ เนื้อหาวิชาเรื่องการให้ความสำคัญและคุณค่าของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น แสดงว่านักศึกษาสนใจเรียนและยอมรับคุณค่าของการเรียนวิชานี้มาก ยิ่งกว่านั้นเป็นที่น่าสังเกตว่า นักศึกษายังได้ให้ข้อเสนอแนะที่สอดคล้องสำคัญคือ ให้จัดเนื้อหาวิชาที่มีคุณค่านำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้ ศึกษาเนื้อหา

เรื่องราวสำคัญต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลักโดยอาศัยหลักฐานหลายชนิดและควรให้มีลักษณะที่ยากง่ายเหมาะสมกับเวลาและสอดคล้องความสนใจของผู้เรียน เป็นที่สังเกตว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางกับเนื้อหาวิชาเรื่องการอพยพตั้งถิ่นฐาน ตลอดจน วิถีชีวิตของชนกลุ่มน้อย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเท่ากับ 3.51 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะใน ชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ นั้น จะพบว่า มีชนกลุ่มน้อยเข้ามาอาศัยอยู่เป็นระยะเวลายาวนาน มีการ แลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมในท้องถิ่น ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มในท้องถิ่นก็สามารถรักษาเอกลักษณ์ ส่วนใหญ่ทางวัฒนธรรมของตนไว้ได้มองเห็นเด่นชัด แต่ในบางท้องถิ่นชนกลุ่มน้อยก็ผสมผสานไป กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ จนทำให้ไม่เห็นความแตกต่างกัน จึงอาจทำให้นักศึกษาไม่เห็น ความสำคัญของชนกลุ่มน้อยก็เป็นได้ และเท่าที่ปรากฏในสภาพความเป็นจริงวิทยาลัยครูยังมิ มีการสอนเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในท้องถิ่นน้อยมากและบางแห่งไม่มีการสอนเลย ทั้งที่การศึกษา วิถีชีวิตของชนกลุ่มน้อยมีความสำคัญมาก ดังที่ วิมล คำศรี (2522 : 67-90) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้พบว่า นักศึกษาเห็นว่า การศึกษาวิถีชีวิตของกลุ่ม ชนในท้องถิ่น น่าสนใจ น่าศึกษา ก่อให้เกิดคุณค่าช่วยให้นักศึกษาเกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่นของตน เกิดความเข้าใจความเป็นมา รูปแบบของวัฒนธรรม และพฤติกรรม สร้างสรรค์ของกลุ่มชนต่าง ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับท้องถิ่นและเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ต่อกันระหว่างกลุ่มชนในท้องถิ่น เป็นผลดีต่อการร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ

3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าโดยส่วนรวมนักศึกษาเห็นด้วย ระดับมากกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ว่าควรปฏิบัติเช่นที่ระบุไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กิจกรรมที่นักศึกษาเห็นด้วยระดับมากเป็นลำดับแรก ได้แก่ กิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนบรรยายและเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามหรืออภิปรายแสดง ความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยเลขคณิต เท่ากับ 4.36 แต่ผลการวิจัยของ ทัศนีย์ เรื่องธรรม (2519 : 62-75) ได้พบว่าวิธีการสอนวิชาสังคมศึกษาที่อาจารย์ส่วนใหญ่ ใช้เสมอคือ การบรรยายและเปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามหรืออภิปรายแสดงความคิดเห็น อันที่จริงวิธีสอนแบบนี้ก็เป็นวิธีการที่มีคุณค่า ถ้าผู้สอนสามารถดำเนินการสอนได้อย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามนักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไว้ ที่สำคัญ ได้แก่ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอน

เปิดโอกาสให้นักศึกษาอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์หาข้อเท็จจริงเพื่อให้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับและนักศึกษาจะเกิดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองต่อไป ซึ่งผลการวิจัยของ สุมาลี วิไลรัตน์ (2522 : 85-94) ก็ได้ชี้ให้เห็นว่า ถ้าจัดให้มีการสอนประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ให้นักศึกษารู้จักค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง นักศึกษาก็จะมีทักษะในการคิด วิพากษ์วิจารณ์และวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ส่วนความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดคือ การสำรวจชุมชนและออกฝึกปฏิบัติภาคสนามในท้องถิ่น การจัดทัศนศึกษาและการเชิญวิทยากรมาบรรยายให้นักศึกษาซักถาม นอกจากนี้เกี่ยวกับกิจกรรม 3 ข้อนี้คือ การรู้จักใช้แหล่งความรู้ในชุมชนท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในลักษณะการออกสำรวจศึกษานอกสถานที่ ออกฝึกปฏิบัติหาทักษะในสถานที่จริงและการนำผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้ นักศึกษากลุ่มตัวอย่างประชากรยังได้เสนอแนะว่า ควรนำนักศึกษาไปทัศนศึกษาแหล่งข้อมูลจริง สถานที่จริงหรือของจริง รวมทั้งการออกฝึกปฏิบัติภาคสนามให้เกิดทักษะ ทั้งนี้เพราะชุมชนท้องถิ่นเป็นแหล่งรวบรวมความรู้หลายด้านที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะการนำนักศึกษาออกศึกษานอกสถานที่ แสดงว่านักศึกษาต้องการให้อาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ตรง ดังที่ วอลเตอร์ เอ. วิททิช (Walter A. Wittich 1967 : 68) ชี้ให้เห็นว่าการใช้แหล่งชุมชนประกอบการเรียนการสอน มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนอย่างยิ่ง ผู้เรียนจะได้ออกไปสัมผัสสถานที่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล เข้าร่วมงานพิธีกรรม ได้พบเห็นจนเกิดความเข้าใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัชย์ ประเสริฐสรวย (2515 : 45-48) ที่พบว่าการใช้การศึกษานอกสถานที่เป็นกิจกรรมเสริมบทเรียนนั้นมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนในชั้นเรียนแต่เพียงอย่างเดียว และผลงานวิจัยของ วรลักษณ์ รัตติกาลชลากร (2524 : 116-118) ที่วิจัยพบว่า ครูสังคมศึกษามีความเห็นสมควรใช้แหล่งความรู้ในชุมชนประกอบการเรียนการสอน เพราะทำให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ตรง รู้จักวิธีค้นคว้าหาความรู้ ทำให้เกิดความรัก ความผูกพันและภูมิใจในท้องถิ่นของตน ส่วนข้อที่นักศึกษาเห็นด้วยระดับปานกลางคือมีค่ามัธยเลขคิดเท่ากับ 2.65 คือกิจกรรมการเรียนการสอนที่อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้วางแผนการเรียนการสอนแต่เพียงผู้เดียว แสดงว่านักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ชอบกิจกรรมการเรียน

การสอนแบบนี้ เพราะนักศึกษาไม่มีบทบาทในการวางแผนการเรียนการสอนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จำรัส น้อยแสงศรี (2519 : 147-149) ที่พบว่า นักเรียนไม่ชอบวิธีการสอนที่ครูวางแผนการสอนและครูอธิบายแสดงความคิดเห็นแต่เพียงผู้เดียว และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วัฒนา ส่งศิริ (2518 : 84-96) ที่พบว่า การสอนยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร เพราะครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบบรรยายตามเนื้อหาวิชา นักเรียนไม่ค่อยมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณค่าต่อผู้เรียน ผลงานวิจัยครั้งนี้ยังได้พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ควรให้นักศึกษามีส่วนร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและควรจัดกิจกรรมหลาย ๆ แบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา และวัตถุประสงค์ของวิชา การวิจัยครั้งนี้มีข้อสังเกตว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.43$) กับกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีสืบสอบ (Inquiry Method) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาเคยชินกับการเรียนการสอนที่อาจารย์เป็นผู้บรรยายให้ความรู้เป็นหลัก หรืออาจจะไม่เข้าใจในวิธีการสอนแบบสืบสอบ อันเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งถ้าครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพจะมีคุณค่ามาก ดังที่ มนุ อุคมเวษ (2524 : 72-73) ได้เสนอแนะจากผลการวิจัยว่า ถึงแม้การสอนแบบเดิมและแบบสืบสอบให้ผลแตกต่างกัน ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์และความสนใจ แต่ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับปริญญาตรีพบว่า การสอนแบบสืบสอบน่าใช้มากกว่า เพราะผู้เรียนได้มีพัฒนาการมากกว่าการสอนแบบเดิม เช่น พัฒนาการทางด้านทักษะและเจตคติ ผู้วิจัยจึงเห็นว่า วิทยาลัยครูน่าจะสนับสนุนให้อาจารย์ทดลองใช้วิธีสอนแบบสืบสอบจนเกิดความชำนาญ เพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเป็นครูที่มีประสิทธิภาพในอนาคต

4. ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการ ผลการวิจัยนี้พบว่า นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความเห็นทั้งโดยส่วนรวม และเป็นรายข้อทุกข้อในระดับเห็นด้วยมากกว่า ควรปฏิบัติเช่นที่ระบุไว้ โดยจัดตามลำดับค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ สถานที่จริง วัตถุประสงค์ของจริง ภาพยนตร์ สไลด์ พิพิธภัณฑสถาน ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น เทปโทรทัศน์ แผนที่ เอกสารสิ่งพิมพ์ ห้องสมุด แหล่งวิทยาการในชุมชนทั้งประเภทสถานที่และบุคคล แผ่นโปสเตอร์ รายการโทรทัศน์ การสาธิต แผนภูมิแผนสถิติ รูปภาพภาพชุด ชุดการสอน หุ่นจำลอง เทปบันทึกเสียงและการใช้รายการวิทยุเป็นอันดับสุดท้ายมีค่ามัธยฐานเลขคณิตต่ำสุด ($\bar{x} = 3.69$) นอกจากนี้นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอีกดังต่อไปนี้คือ ควรใช้สถานที่จริง ของจริง หรือแหล่งวิทยาการ

ในชุมชน ควรใช้สื่อการสอนหลายอย่างประกอบกันตามความเหมาะสม เช่น รูปภาพ สไลด์
 เทปบันทึกภาพ แผนที่ แผนภูมิ เอกสารสิ่งพิมพ์ อันที่จริงการใช้สถานที่จริงหรือแหล่งชุมชน
 เป็นสื่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ท้องถิ่นมีความสำคัญมาก และผู้สอนสามารถทำได้
 หลายวิธี ดังที่ โทมัส เชีฟรอนท์ โอลสัน (Thomas Cheuvront Olson 1960 : 173)
 ได้เสนอแนะให้ใช้สื่อการสอนในแหล่งชุมชนในการสอนประวัติศาสตร์ เช่น การพาศึกษานอก
 สถานที่คู่สถานที่จริง การสำรวจแหล่งความรู้หาข้อมูล การเชิญวิทยากรผู้รู้มาบรรยาย การ
 ออกไปสัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่น การเข้าร่วมพิธีกรรมของท้องถิ่น การออกฝึกงานปฏิบัติหา
 ประสบการณ์ เป็นต้น การเรียนการสอนในห้องเรียนส่วนใหญ่ให้ประสบการณ์ภาคทฤษฎี แต่
 สถานที่จริงนอกห้องเรียนจะเป็นห้องปฏิบัติการ ทำให้การเรียนรู้แจ่มแจ้งขึ้นเพราะได้ประสบการณ์ตรง
 จากแหล่งต่าง ๆ และนักศึกษา ก็จะทำให้ความสนใจเป็นผลดีต่อการเรียน อีดิท พี พาร์กเกอร์
 (Edith P. Parker 1961 : 98-108) ได้เน้นความสำคัญของการพานักศึกษาไปศึกษานอก
 สถานที่ยังสถานที่จริงว่าเป็นการให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ตรง รู้จักเป็นผู้สังเกต และเกิด
 ความสนใจในวิชาที่เรียนมากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประหยัด สายวิเชียร (2518 :
 51-59) ที่วิจัยพบว่าครูและนักเรียนมีความเห็นพ้องกันว่า การออกไปศึกษาแหล่งความรู้ในชุมชน
 อันเป็นสถานที่จริงมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มาก เพราะช่วยให้นักเรียน
 ได้รับความรู้และประสบการณ์ตรง จากผลการวิจัยนี้มีข้อสังเกตว่า นักศึกษาครูเห็นด้วยมาก เป็น
 อันคับสุดท้าย กับการใช้รายการวิทยุ ทั้งที่สภาพเป็นจริงในท้องถิ่นต่าง ๆ มีสถานี
 วิทยุที่ดำเนินรายการเองหลายแห่ง และทุกท้องถิ่นสามารถรับถ่ายทอดรายการวิทยุได้อย่างทั่วถึง
 มีรายการรับฟังได้ประจำทั้งรายการบันเทิง ข่าวสาร สารคดี และรายการวิทยุศึกษา แต่
 ผู้สอนนำรายการวิทยุมาใช้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนน้อยมาก ดังที่ อารีย์ สังขพันธ์
 (2523 : 92-96) ได้วิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับข่าวสารความรู้ทั่วไปผ่านทางหนังสือพิมพ์
 และรายการโทรทัศน์มากที่สุด และที่ใช้รองลงมาคือ จากรายการวิทยุ แสดงว่ารายการวิทยุ
 ยังเป็นสิ่งที่สำคัญและควรสนับสนุนให้ใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนและเผยแพร่ความรู้ประวัติ-
 ศาสตร์ท้องถิ่นได้ แต่ได้มีผลงานวิจัยหลายรายที่พบว่ามีการใช้รายการวิทยุเพื่อการเรียนการ
 สอนน้อยที่สุด ดังเช่น ชนิดา พิทักษ์สุชาติ (2523 : 118-120) ได้วิจัยพบว่า สื่อการสอน
 ที่อาจารย์และนักศึกษาได้ใช้มากที่สุดคือ หนังสือ รูปภาพ และที่ใช้น้อยที่สุดคือ ภาพยนตร์ วิทยุ

โทรทัศน์ ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ที่เวลาของรายการวิทยุไม่สอดคล้องกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สอนในเวลาเรียน และรายการวิทยุท้องถิ่นก็เป็นภาคบันเทิงมากกว่าการให้ความรู้ทางวิชาการ โดยเฉพาะความรู้ทางประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูไม่สามารถใช้ประโยชน์จากรายการวิทยุเท่าที่ควร แต่อันที่จริงครูอาจจะใช้วิธีมอบหมายให้นักศึกษาติดตามรายการวิทยุนอกเวลาเรียน แล้วนำมาอภิปรายเพิ่มเติมในห้องเรียนก็สามารถทำได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจะได้รับการพิจารณาต่อไป

5. ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ประชากรมีความคิดเห็น ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยส่วนรวมในระดับเห็นด้วยมาก ว่าควรปฏิบัติ เช่นที่ระบุไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยมากกับการวัดและประเมินผลในหัวข้อต่อไปนี้คือ ผู้สอนควรแจ้งผลการทดสอบทุกครั้งให้นักศึกษาได้ทราบ มีค่าเฉลี่ยมีข้อมติเลขคณิตสูงสุด ($\bar{x} = 4.17$) ที่ผลการวิจัยปรากฏดังนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษา ซึ่งได้เรียนการวัดและประเมินผลมาแล้วทราบดีว่า กระบวนการวัดและประเมินผลนั้น เป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน เพื่อที่จะได้ทราบว่าผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์การเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด ดังที่ อนันต์ ศรีโสภา (2524 : 5) สรุปประโยชน์ของการวัดและประเมินผลต่อผู้เรียนว่าเป็นการเพิ่มความสนใจ แรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนช่วยให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมาย และความต้องการของผู้สอนได้ถูกต้อง ถ้าไม่มีการวัดและประเมินผลผู้สอนก็จะไม่ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ดังนั้นการวัดและประเมินผลจึงมีความสำคัญมาก เพราะทำให้การสอนสมบูรณ์ มีผลต่อแรงจูงใจของผู้เรียนสามารถปรับปรุงการเรียนของตนให้ดีขึ้น ส่วนผู้สอนก็สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการสอนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นได้ การที่ผู้สอนแจ้งผลการทดสอบทุกครั้งให้นักศึกษาได้ทราบเป็นระยะจึงมีความจำเป็น ข้อที่นักศึกษาเห็นด้วยมากเป็นอันดับต่อมา ($\bar{x} = 4.14$) คืออาจารย์ผู้สอนควรแจ้งให้นักศึกษาทราบถึงวัตถุประสงค์และวิธีการวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน เป็นการชี้ให้เห็นชัดว่า ในการสอนนั้นนักศึกษาควรจะได้รู้วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนว่าเรียนอะไร เพื่ออะไร และจะรู้ว่าผลการเรียนเป็นอย่างไร จากการวัดและประเมินผลที่มีวิธีการชัดเจนและเหมาะสม ซึ่ง

สอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัยของทัศนีย์ เรื่องธรรม(2519:65-75) ว่าการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนจะต้องมีวิธีการที่ชัดเจนและใช้วิธีการวัดและประเมินผลหลายวิธีที่เหมาะสม การวัดและประเมินผลที่มีการทดสอบเฉพาะตอนปลายภาคเรียน ทำให้นักศึกษาไม่มีแรงจูงใจในการเรียนระหว่างภาคเรียนและไม่มีโอกาสทราบผลการทดสอบเพื่อนำมาปรับปรุง ส่วนข้อที่นักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง ได้แก่ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนที่ให้มีการทดสอบความรู้ความเข้าใจเฉพาะตอนปลายภาคเรียน ($\bar{x} = 3.16$) และการวัดและประเมินผลจากการทำข้อทดสอบแบบอัตนัย ($\bar{x} = 3.47$) ผลการวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาต้องการให้มีการวัดและประเมินผลหลาย ๆ วิธี ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของ จินตนา พรตตะเสน (2522 : 120-128) ที่พบว่า การวัดและประเมินผลควรใช้วิธีวัดผลแบบเก็บคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนรวมกัน โดยใช้ข้อทดสอบเป็นแบบปรนัยและอัตนัยตามความเหมาะสม จากงานวิจัยครั้งนี้ นักศึกษาได้เสนอแนะความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินผลที่สำคัญคือ ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ เพื่อกระตุ้นความสนใจระหว่างภาคเรียน ควรประเมินผลจากข้อทดสอบหลายแบบตามความเหมาะสมและพิจารณาผลการปฏิบัติงานที่มอบหมายด้วย และควรวัดและประเมินผล พัฒนาการทุกด้านของนักศึกษาคือ ความรู้ เจตคติและทักษะ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีความเข้าใจในกระบวนการวัดและประเมินผลที่พอสมควร ซึ่งอาจเป็นผลจากการได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาครุศึกษามาก่อนจึงทำให้มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนดี

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของนักศึกษาในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา" ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมการฝึกหัดครูและวิทยาลัยครู

1. หลักสูตรการฝึกหัดครูระดับปริญญาตรี ควรกำหนดให้นักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา วิชาเอกประวัติศาสตร์และวิชาโทประวัติศาสตร์ ได้เรียนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นวิชาบังคับหรือวิชาเลือกตามความเหมาะสม โดยกำหนดไว้ในหลักสูตรหรือจัดไว้ในแผนการเรียนการสอนประจำภาคเรียน

2. วิทยาลัยครูควรสนับสนุนให้ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นมีบทบาทเพิ่มขึ้นในการแสวงหาความร่วมมือเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาวิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

3. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูประจำการที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการวิจัยเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน

1. ผู้สอนควรวางแผนการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้สัมพันธ์กับแผนการเรียนการสอนรายวิชาอื่นในหลักสูตรทั้งด้านเนื้อหาวิชา หรือการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2. ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์

3. ผู้สอนควรฝึกฝนวิธีการศึกษาทางประวัติศาสตร์ให้นักศึกษาเกิดทักษะจนสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และนำไปใช้สอนในโรงเรียนได้

4. ผู้สอนควรสร้างความร่วมมือกับแหล่งวิทยาการในชุมชนทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน เพื่อร่วมมือกันปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

5. ผู้สอนควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์ทั้งทางตรงทางอ้อมเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีอันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

6. ผู้สอนควรปรับปรุงตนเองให้มีพัฒนาการทางด้านวิชาการทั้งทางด้านเนื้อหาวิชา และวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์โดยการเข้าร่วมการอบรมทางวิชาการ เมื่อมีโอกาส

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านสัมฤทธิ์ผลของการเรียนการสอน ด้านนวัตกรรมทางการสอน เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในเชิงประวัติศาสตร์ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ